

LÊ THANH KỶ

Bão đất

Tiểu thuyết

LÊ THANH

OC
75

Bão đất

Tiểu thuyết

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

LÊ THANH KỶ

- Sinh 1957.
- Quê xã Duy Hải - huyện Duy Tiên - tỉnh Hà Nam.
- Thường trú tại thành phố Phủ Lý.
- Nghề nghiệp: kinh doanh.

TÁC PHẨM ĐÃ XUẤT BẢN:

- **TÌNH GIÀ** - Truyện ngắn (Tạp chí Văn hiến Việt - Hội Liên hiệp Văn học - Nghệ thuật Hà Nội, 2008).
- **BẢO ĐẤT** - Tiểu thuyết (NXB Hội Nhà văn, 2008).

81935068400001

GIÁ: 29.000Đ

LÊ THANH KỲ

895.9223
B 108D

BẢO ĐẤT

Tiểu thuyết

ĐC: 475
THƯ VIỆN
TỈNH HÀ NAM

NHÀ XUẤT BẢN HỘI NHÀ VĂN

*"ĐƯỜNG TA, TA CỬ ĐI.
RUỘNG TA, TA CỬ CÀY".*

NHỮNG ÂM THANH TRONG CƠN BÃO

PHẠM QUỲNH AN
*Viện Thông tin khoa học xã hội
Viện Khoa học xã hội Việt Nam*

Là tiểu thuyết đầu tay của Lê Thanh Kỳ, **Bão đất** đề cập đến nhiều vấn đề về chính trị, xã hội: việc quy hoạch ruộng đất, việc công nghiệp hóa nông thôn, việc tuyển dụng cán bộ lãnh đạo... Dễ dàng nhận thấy, **Bão đất** viết về cái chuyển mình của nông thôn trong giai đoạn đổi mới. Tất cả diễn ra như một cơn bão mà ẩn chứa trong nó là bao nhiêu sự chuyển dời, sự đoạn tuyệt với thói quen và những gì đã bám sâu vào con người như một thứ thâm căn cố đế, bao nhiêu day dứt, trở trăn và lưu luyến, bao nhiêu đau khổ của sự mất mát và đấu tranh...

Mảnh đất mà Lê Thanh Kỳ chọn để dẫn dắt câu chuyện của mình là một vùng chiêm trũng Bắc Bộ. Xã Hoàng Long mà trung tâm là làng Hoàng Long – cái làng có 180 hộ, nhìn từ trên xuống thấy dài như hình con rắn đang trườn - đã diễn ra một sự thay đổi làm đau đầu các nhà lãnh đạo và nhất là gây sự phản ứng đối với nông dân. Thực chất, đó là mâu thuẫn giữa cái cũ và cái mới, giữa cái bản chất và cái thay đổi chóng vánh, giữa nông dân và cán bộ lãnh đạo, giữa đạo đức truyền thống và sự tư lợi, trục lợi... Với một dung lượng không nhiều ngôn từ, Lê Thanh Kỳ đã làm sống dậy cái cựa mình ấy của nông thôn. Ông nhận ra rằng, sự đổi thay là quy luật tất yếu, song chúng ta phải biết nương vào những giá trị truyền thống, biết níu giữ những gì tốt đẹp và vượt qua sự cám dỗ của đồng tiền, của tư lợi, thậm chí đôi lúc phải biết vượt qua chính bản thân mình.

Trong chương trình quy hoạch ruộng đất xã Hoàng Long, đại diện về phía nông dân, cất lên tiếng nói bảo vệ đất khỏi sự ô nhiễm của khu công nghiệp, bảo vệ những người dân chân lấm tay bùn khỏi sự thất nghiệp là ông Ngàn, một lão nông đã gần 70 tuổi. Phía lãnh đạo, ban đầu là chủ tịch Lê Thông Phong, là hiện thân của người cán bộ bắt

đầu sự nghiệp quan lộ của mình với khát vọng đổi mới, làm giàu cho quê hương, nhưng sau đó chính khát vọng của ông đã thay đổi: nó nhằm vào mục đích tô hồng cho cuộc sống, danh vọng của ông, từ cái buổi ông nhận thấy mình quan trọng, thấy mọi người đứng trước mình phải khép nép, lễ phép. Ngược lại, Trần Bình đại diện cho người cán bộ thấu hiểu lòng dân. Ông ăn bữa cơm nông dân, làm những việc làm của nông dân. Dường như hơi thở của người nông dân đã thấm đẫm trong máu thịt Trần Bình. Và, cơn bão đất đã được ghìm lại chính bởi tình yêu đất, yêu ruộng đồng của những người nông dân như ông Ngàn, bởi sự lãnh đạo tuân thủ nguyên tắc dân chủ của chủ tịch Bình, bởi sự ấm nóng của tình người ngày càng được lan tỏa giữa lãnh đạo và nhân dân.

Trong cơn bão ấy, ta thấy rõ tác giả không đứng về bên nào để lên án bên nào, bởi cánh đồng là tài sản quý giá của người nông dân nhưng sự đổi mới, công nghiệp hóa cũng là cần thiết. Có chăng, ông chỉ là người nâng niu những giá trị truyền thống tốt đẹp và ngợi ca những thay đổi tất yếu, hợp lẽ, có thể mang lại những giá trị mới không trái với lòng người, với đạo đức. Kết thúc truyện, sự ra đời của Công ty Cổ phần nông nghiệp Hoàng

Bão đất

Tiểu thuyết LÊ THANH KỲ

Long là một giải pháp ôn hòa, nó vừa làm được công việc của các nhà lãnh đạo là đổi mới nông thôn, vừa không phụ tình yêu và sự gắn bó máu thịt của người nông dân đối với đất đai của họ.

Lê Thanh Kỳ đã cố gắng làm sống dậy một vùng quê với cái cựa mình của nó, nhiều đau đớn, xa xót những cũng đầy phấn khích. Ông đã khéo léo xen vào những mâu thuẫn nho nhỏ trong gia đình, những bóng dáng phụ nữ với những tính cách khác nhau, giới trẻ với lối sống mới và tình yêu đôi lứa. Nhân vật Trần Văn Ngàn được tác giả khắc họa rõ nét nhất về tâm lý. Sự thâm trầm nhưng quyết đoán, thuần nông nhưng mạnh mẽ, cùng với tình yêu của ông đối với ruộng đồng đã trở thành bản nhạc êm ái dịu dàng trong cuốn tiểu thuyết, một bản nhạc giữa phong ba bão táp. Bản nhạc ấy chính là yếu tố làm nên chất thơ của tác phẩm.

Lê Thanh Kỳ sinh năm 1957 tại xã Duy Hải, huyện Duy Tiên, tỉnh Hà Nam, hiện thường trú tại thành phố Phủ Lý. Ông là chủ một doanh nghiệp nhỏ, công việc khá bận rộn, nhưng ông vẫn ấp ủ từ lâu trong mình một khát vọng được bộc bạch cảm xúc, suy tư về cuộc đời với văn chương. *Bão đất* được viết giữa bề bộn công việc, nhưng đó là những

Bão đất

Tiểu thuyết LÊ THANH KỲ

điều ông muốn gửi gắm và ông đã viết với tất cả nỗ lực của người bắt đầu làm quen với văn chương, sự chín muồi của những điều suy nghĩ, và cái say đắm của trái tim. Đâu đó trong cuốn tiểu thuyết có những câu chữ, những lối thể hiện có thể làm bạn đọc chưa hài lòng, nhưng chúng ta hãy cùng lắng nghe tiếng bão của ông với bản nhạc dịu dàng mà ông đã nhiệt thành dâng tặng.

Hà Nội, 2008

PHẦN I

5h30 sáng.

“Đây là đài phát thanh xã Hoàng Long...”

Mấy ngày nay đài phát thanh xã Hoàng Long liên tục phát tin thời sự, sau đó là những bài bình luận rất hay về quá trình đổi mới, công nghiệp hoá và hiện đại hoá nông thôn. Cũng mấy ngày nay, đài phát thanh xã có những thay đổi về thời gian và thời lượng phát sóng: liên tục, đều đặn và nhiều giờ hơn. Ban đầu ai cũng thấy lạ, giởng tai lên nghe. Người trong nhà đang vè điếu thuốc lòn cũng dừng hút. Người ngoài hiên cũng tựa cửa lắng nghe. Người ngoài đường thì dừng chân nghe ngóng. Trẻ con chăn trâu chăn bò cũng thấy lạ, không đứa nào bảo đứa nào, chúng cùng ngưng nói chuyện để xem có tin tức gì. Chỉ có lũ trâu bò là sốt ruột, mồm thì kêu “ò... ò...”, chân thì gõ móng quành quạch xuống đường làng.

Nghe chán tai rồi thì mọi người quay ra xì xào, chép miệng: “Đổi mới thì cứ đổi mới, liên quan quái gì đến nông dân mình đâu mà lo!”.

*
* *

Thôn Hoàng Long nằm phía tây nam xã Hoàng Long. Bên phải giáp sông Đáy, bên trái giáp đường quốc lộ 1A, sau lưng giáp thôn Hoàng Hải, trước mặt là cánh đồng rộng lớn xanh rì. Nếu đứng từ đường quốc lộ nhìn xuống, thôn Hoàng Long chạy dài hình con rắn đang trườn về phía cánh đồng. Xa xa là dòng sông Đáy lóng lánh những con sóng và xa hơn nữa là dãy núi Kiện in thâm trên nền trời. Quả là một bức tranh sông núi hữu tình!

Cánh đồng của làng Hoàng Long nằm ở vị trí thuận tiện cho việc phát triển giao thông và thương mại: trên có đường quốc lộ, dưới có đường sông. Vì thế mà nó nằm trong danh sách quy hoạch làm khu tiêu thụ công nghiệp, để rồi từ đó chứng kiến bao nhiêu sự đổi thay. Trong ngôi làng nhỏ bé ấy, có những số phận bị đảo lộn như một thân cây tróc rễ lộn ngược đầu đuôi.

I

- **B**áo cáo chủ tịch, Hội đồng giải phóng mặt bằng chúng em đã làm việc cụ thể, họp hành nhiều lần với các hộ nông dân làng Hoàng Long, nhưng hiện còn 27 hộ vẫn chưa nhất trí phương án nhận tiền đền bù – Trưởng Ban giải phóng mặt bằng Nguyễn Thiện Chí nói với ông Lê Thông Phong, chủ tịch xã.

- Những ai? - Chủ tịch xã xô ghế đứng dậy, chỉ tay thẳng vào Nguyễn Thiện Chí và các cộng sự đang đứng dàn hàng ngang trước mặt mình - Các anh lập cho tôi danh sách 27 “ông dân” này ngay lập tức! Chúng nó to gan thật! - Vừa quát ông Phong vừa lấy tay gạt một anh cán bộ đứng bên để tiến ra phía cửa:

- Các anh gọi thư ký văn phòng lên đây!

Chẳng phải chờ người gọi, thư ký uỷ ban Đào Hùng Phúc lật đật chạy sang. Ông Phong ra lệnh:

- Anh đánh giấy triệu tập cuộc họp thường vụ uỷ ban 2h chiều nay cho tôi. Còn Ban giải phóng

mặt bằng của anh Chí tiếp tục xuống các hộ kiên trì thuyết phục, kết quả thế nào anh Chí báo cáo lại thường vụ ngay chiều nay cho tôi.

Sau khi các cán bộ trong Ban giải phóng mặt bằng cáo lui, chủ tịch Phong cũng rời uỷ ban. Ông đi thẳng ra cánh đồng.

Lúc này đang là tháng giêng.

Mưa xuân giăng giăng trên thảm lúa xanh rờn. Trời vẫn còn se lạnh. Cỏ hai bên vạt đường ướt đẫm nước. Ra đến cánh đồng, ông Phong dừng lại và đắm chiêu nhìn ra xa xăm. Ông nghĩ cách đối phó với những rắc rối đang đè nặng lên vai mình. Điều đó khiến ông mệt mỏi.

Ông nhìn chòng chọc về phía làng Hoàng Long.

Cái làng trải dài ngoẵng này có 180 hộ. Con đường làng nằm giữa, các ngõ rẽ sang hai bên hình xương cá. Ngay đầu làng có cái ngõ dẫn đến một ngôi nhà. Nhìn dọc làng, ngôi nhà gần như tách hẳn ra, một mình một ngõ. Nhìn từ trên xuống, trông làng dài như con rắn đang trườn, và ngôi nhà ấy rất giống mào con hoàng xà. Mắt ông chủ tịch dừng lại ở đây. Ngôi nhà là của một lão nông nhiều đời làm ruộng: ông Trần Văn Ngàn.

II

- Cậu ơi, cậu tính thế nào? Cháu thấy hôm qua có nhà ông Thệ, ông Đỉnh, nhà Thoa ký tên nhận tiền rồi.

Vừa vào đến sân, chưa kịp dựng chiếc xe đạp, người cháu ông Ngàn đã vội vàng nói. Ông Ngàn vẫn yên lặng. Ông ngồi trên hiên nhà, hai chân không đi dép thả xuống sân, hai tay đặt vào lòng, nhìn từng dòng xe cộ tấp nập ngược xuôi trên đường quốc lộ. Ông nói khẽ:

- Thôi, mày về đi!

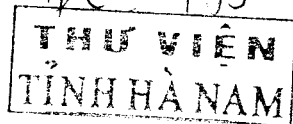
Cũng không đợi ông giục, người cháu vội vã quay xe. Không đùa với chuyện này được, ai mà nhìn thấy anh vào nhà người bị khép là “đối tượng” của vụ ruộng đất này thì gay to. Anh đang giữ chân thủ quỹ hợp tác xã. Công việc bây giờ quan trọng lắm, mất việc là mất bát cơm ăn!

Ông Ngàn vẫn còn thẳng cháu nữa, nó làm ở Phòng Nông nghiệp huyện. Cả hai đứa chúng nó không ngại vất vả, đảm nhiệm việc liên lạc giữa

ông với thế giới bên ngoài. Cái gọi là “thế giới bên ngoài” ấy là những tin tức đầy ắp, lộn xộn: tin từ xã, tin từ huyện, từ làng, từ họ hàng và từng thành viên trong gia đình. Nhờ hai đứa cháu ông vẫn biết tất cả.

Ông Ngàn từ từ đứng dậy đi vào trong nhà. Ông làm phép tính trừ từ 27 hộ, ông trừ tới ngày hôm nay 3 hộ nữa, đếm còn cả thảy 15 hộ không chấp thuận phương án đền bù.

Ông ngồi xuống ghế, kéo chiếc điều bát, vê điều thuốc, thong thả châm lửa và tự nói: “Mình tính quả không sai, chỉ còn lại 15 “chiến sĩ”!. Theo nhận định của ông, các gia đình này tuy là nông dân quanh năm chỉ biết đến ruộng vườn nhưng tư tưởng của họ rất “trung kiên”, họ nhiều lần thể hiện sự quyết tâm đến cùng của mình với ông Ngàn. Và với họ, ông là chỗ dựa về tinh thần, họ sẽ không vũng như vậy nếu chính tư tưởng của ông không vũng. Họ tin tưởng ông Ngàn vì ông là người sống mực thước, sáu mươi tám tuổi vẫn trắng kiện, đi lại còn nhanh nhẹn như thanh niên, tính tình ôn hoà, sống có trách nhiệm với hàng xóm. Ông vốn là người thông minh, hiểu biết rộng, ăn nói rắn rỏi, khúc triết. Họ tin tưởng còn vì ông có đứa cháu làm cán bộ trên huyện,

Bão đất

Tiểu thuyết LÊ THANH KỶ

tuy không phải cán bộ trưởng, phó gì nhưng dù sao “huyện vẫn hơn xã”. Nghe ông Ngàn nói sẽ đi kiện, họ hy vọng, phấn chấn dầu cũng biết rằng cả nước đang phát động làm công nghiệp, ai chống lại xu thế chung không khéo bị khép vào tội phản động cũng nên.

Họ không phải không có căn cứ để tin và dựa vào ông lão 68 tuổi này. Họ quyết tâm xiết chặt với nhau bảo vệ ý kiến của mình mà không quan niệm về một thứ tổ chức hay đảng phái gì: đơn giản vì hơn ai hết họ hiểu nông dân mất ruộng chẳng khác gì người chiến sỹ mất vũ khí. Họ lo lắng và tự co cụm lại. Họ không thích kiện cáo, không thích bị rơi vào những vụ việc lôi thôi rắc rối. Và lại, kiện ai không kiện lại kiện ngay “cái ông chính quyền”, còn không đúng lúc nữa! Người ta thì đang hùng hực muốn làm giàu, khắp nơi nơi hô khẩu hiệu “công nghiệp hoá, hiện đại hoá”, trong tình trạng ấy mà kiện cáo chẳng khác gì dội nước lạnh vào lửa!

Tất cả bọn họ đều không qua được nhãn quan lãnh đạo tinh vi của ông chủ tịch xã Lê Thông Phong. Từ khi được tin 27 hộ không nhận tiền đền bù, ông chia họ ra, xếp loại: loại nào thuyết phục, loại nào thuyết phục và hứa hẹn, loại nào thuyết

phục kiêm với rắn đe, còn loại “cứng cổ” nhất ông sẽ áp dụng biện pháp cứng rắn và quyết liệt hơn. Bởi thế, chỉ trong một thời gian ngắn, ông chủ tịch đã “giành lại” về phía mình 12 hộ dân...

- Tôi thật khổ sở vì ông, ông làm khổ cả nhà, cả làng này có ai như ông không? Ông cố giữ lại mấy sào ruộng để làm gì? Ông giữ mãi được à? Để đến nỗi không nghe người ta, có tí điện người ta cũng cắt...

Bà Oanh vừa châm cây đèn dầu vừa than vãn với ông Ngàn. Chiều chạng vạng thôn quê lặng lẽ trầm mặc. Một chiếc lá vàng lia cành lê siết trên mặt sân.

Ông Ngàn từ trong bếp chạy ra, giăng lấy chiếc bật lửa từ tay bà Oanh. Châm lửa xong, ông nghiêm trang nói:

- Từ nay tôi cấm bà không được nói linh tinh. Từ trước đến nay tôi làm khổ bà và các con những gì nào? Còn xảy ra cơ sự này, bà phải ở bên tôi, tin vào tôi. Nếu gặp bề gì thì nhận tiền đền bù là cùng chứ gì!

- Thế sao ông không nhận luôn đi? Tiền bây giờ mới là xã ứng ra. Nghe đâu dự án còn chưa được phê duyệt nên nhà máy người ta chưa nộp

tiên cho xã. Đồng tiên đi trước là đồng tiên không ông ạ!

- Không cái con khỉ! Thật đúng là đồ đàn bà!

- Ông quát tướng lên.

- Thế tôi không là đàn bà thì tôi là đàn gì? - Bà cãi lại. Đến đây thì ông phì cười:

- Thôi, bà đi dọn cơm ăn. Thành Tiên giờ này chưa về, chắc nó ăn cơm bên nhà anh nó rồi cũng nên. Ta ăn nhanh rồi còn họp!

Buổi họp gia đình hôm nay, ông Ngân đã có dự tính từ trước. Ông có bốn người con: hai gái, hai trai. Anh cả 48 tuổi ra ở riêng từ ngày lấy vợ, hiện đã có con gái lớn lấy chồng làng bên. Hai chị con gái lần lượt lấy chồng trong làng. Còn cậu út ở với ông bà, chưa có vợ, thi trượt 3 năm đại học rồi cuối cùng cũng đậu, hiện đang học ở Hà Nội. Nhân thể hôm nay đến kỳ nó về lấy tiền, ông cho gọi họp gia đình luôn.

Ánh đèn xe máy quét vào sân. Nghe tiếng máy nổ ông Ngân biết ngay là cậu út đã về và ông cũng đoán được là cậu đi "họp trừ bì" ở nhà các anh, các chị cậu suốt cả ngày hôm nay.

- Sao điện dóm lại tắt ngấm thế này? - Cậu sinh viên đại học vừa dựng xe tắt máy vừa hỏi.

Bà Oanh đơn đả chạy ra sân:

- Mà ăn cơm chưa?

- Con ăn bên nhà chị Giáp rồi.

- Điện nhà mình xã cắt mất rồi - Bà Oanh khẽ nói vừa đủ cho cậu út nghe.

- Vì sao hả mẹ? - Cậu con trai hỏi.

- Nhà mình chậm nộp tiền điện mất hai ngày. Mọi khi chậm nửa tháng cũng chẳng sao, mọi nhà chậm như nhà mình cũng chẳng sao.

- Trăng với sao cái gì! Thằng Tiến thấy các anh chị mà chuẩn bị đến chưa? - Từ trong nhà nhìn ra, ông Ngàn hỏi con.

- Dạ, có chị Giáp, chị Bính đang trên đường đến, còn nhà anh Nghìn thì con không biết, anh dặn con cứ về đi. Thế ý bố thế nào?

Ông Ngàn nhìn Tiến tỏ ý không hiểu. Tiến nói nhanh:

- Là chuyện nhận tiền đền bù ấy!

Ông Ngàn nhìn cậu con trai từ đầu đến chân: cao 1,68m, nặng 63kg, vai nở, da trắng, mặt mũi sáng sủa. Nhưng hôm nay sao ông thấy nó đáng ghét thế không biết!

- Tao cho mày ăn học tử tế mà mày dốt nát quá con ạ! - Ông Ngàn lắc đầu.

Hai tay chống nạnh, Tiến cãi:

- Ngu dốt mà lại học đại học!

Ông Ngàn nổi giận. Thực ra từng ấy đứa con, ông thuộc tính, thuộc nét từng đứa. Hai đứa con gái dễ nghe, dễ bảo, anh Nghìn tính trầm, mềm yếu. Nhưng còn cái thằng út này, nó chưa bao giờ chịu nghe ông. Hai bố con cứ ngồi với nhau là “chiến sự” nổ ra do bất đồng quan điểm. Xung khắc giữa hai bố con ông là xung khắc giữa đông và tây, giữa kim và mộc. Ông là âm nam, nó là dương nam, ông là âm mộc, nó là dương kim, hành của nó khắc hành của ông. Ông thường nói với hàng xóm rằng sau này dễ không nhờ vả được gì ở nó. Từ nhỏ đến giờ nó không động đến bất cứ việc gì trong nhà. Ngoài thì việc đồng áng, cấy cày, giống má, mạ mầm, trong thì việc dọn dẹp cửa nhà, cơm nước, lợn gà. Biết bao nhiêu việc nông gia mà nó không biết đến một việc. Nó có làm việc gì thì y như rằng ông phải làm lại. Ông sai việc nó, bà nói để yên cho nó học. Ông đánh nó, cả nhà xúm lại chỉ trích ông.

Họ Trần to thế mà từ trước đến nay mới có nó là đứa thứ ba học đại học. Nó lười nhưng học giỏi. Trừ ông ra, tất cả mọi người đều bao bọc, bảo vệ nó. Thấy nó đứng chơi, ông sai đi nấu cơm, nó bảo:

- Con phải học bài!

- Mà đúng chơi, tao có thấy mày học đâu?

- Con học trong đầu, bố biết sao được?

Nó vênh cái mặt lên, trông căng căng.

- Mày trêu người tao phải không? - Ông định đánh cho nó một cái thì bà xen vào giữa ngăn:

- Thôi, tôi xin ông, có việc gì đâu mà ông phải bắt nó làm? Ông cứ để đấy tôi làm hết!

Miệng nói tay làm, bà đẩy Tiến ra rồi thoăn thoắt vào buồng lấy gạo.

... Buổi họp gia đình chưa khai mạc mà không khí xem chừng đã nóng lên rồi. Nếu không có cô con gái thứ hai tới thì không biết chừng cuộc cãi vã sẽ còn gay gắt hơn nữa. Chị Giáp can hai bố con, rồi khẽ cốc vào đầu cậu em:

- Sao cậu dám cãi thầy như thế?

Rồi chị quay sang bố, bám vào cánh tay ông, nhẹ nhàng bảo:

- Thầy chấp với nó làm gì, nó mà ăn nói nhăng cuội thầy cứ bỏ ngoài tai cho đỡ mệt thầy ạ.

Cả Tiến lẫn ông Ngàn vẫn còn cố nói với nhau vài câu nặng lời rồi mới chịu thôi.

Không gian bỗng yên lặng. Đêm hè, trăng thượng tuần nghiêng mình nhìn xuống cánh đồng chiêm mới gặt. Mùi rạ thối nồng nồng theo gió bay đi đem theo cả hơi nóng, hơi mùa màng và như còn in dấu cả tiếng người xôn xao ngày gặt.

Làng đêm nay bị cắt điện, nhưng ánh trăng tràn đầy sân. Nhìn cây đèn dầu toả quang sáng bé nhỏ vàng đục, bất giác ông Ngàn thở dài...

“Đây là đài phát thanh xã Hoàng Long. Mời bà con nghe bản tin buổi tối, sau bản tin mời bà con nghe phổ biến kế hoạch gieo cấy vụ hè thu...”. Tiếng loa phóng thanh bỗng vang lên, xé toác màn đêm.

Không hiểu sao, từ ngày ông lão Ngàn không chịu nhận tiền đền bù, Ban Văn hoá xã quay thẳng chiếc loa phóng thanh về phía nhà ông. Những “nhà tư tưởng” của xã hẳn muốn ông Ngàn nghe cho rõ chủ trương, chính sách hơn? Ông mặc kệ! Nhưng còn bà? Cứ mỗi buổi phát thanh, bà lại ôm lấy đầu, bịt chặt lỗ tai. Rồi bà thở dài thườn thượt...

Chiếc chiếu rách vẫn dùng ăn cơm thường ngày giờ đem trải ra giữa sân làm “hội trường”. Anh Nghìn và cô Bích đến cùng một lúc. Anh

Nghìn một tay xách chiếc điều cày, một tay xách chiếc đèn ắc quy vì biết nhà bố bị cắt điện. Anh chào ông rồi lạng lẽ ngồi xuống chiếu đối diện với ông Ngân. Cô Bích sà xuống cạnh chị gái rồi ghé tai hỏi nhỏ:

- Không biết có vấn đề gì mà ông gọi chị em mình đến đây?

Cô Giáp khẽ lắc đầu:

- Không biết.

Thằng Tiến dứt khoát không ngồi xuống, nó kéo chiếc xe máy lại gần và nửa ngồi, nửa dựa vào xe.

- Hôm nay thầy cho gọi các con sang đây hẳn vì chuyện đèn bù? - Chị Giáp nhanh nhẩu tranh thủ “khai mạc” thì bị ông Ngân cắt ngang:

- Không! Hôm nay tôi mời các anh các chị đến đây không phải vì chuyện đèn bù. Mới đầu, các anh chị cùng với tôi không ký vào bản danh sách nhận tiền. Giờ chỉ còn mình tôi, thế là đã rõ rồi còn gì nữa. Tất nhiên chuyện đèn bù không còn gì để bàn đến nữa.

Ông ngừng lời, nhìn các con một lượt. Mọi người nhìn sang nhau ngạc nhiên: “Vậy có chuyện gì nhỉ?”.

- Tôi sẽ đi kiện! - Ông Ngàn tuyên bố.

Cả gia đình bỗng ồn ào cả lên. Mọi người tới tập hỏi ông:

- Bố kiện ai?

- Ông kiện ở đâu?

- Ông kiện thế nào?

- Không ăn thua gì đâu!

Ông Ngàn để mọi người nói xong mới thủng thẳng:

- Chung quy cũng tại cái lão Phong mà ra cả. Cứ cái đà này, để cho lão muốn làm gì thì làm, thì nông dân làng này chết hết! Chết hết!

- Ông ơi, tôi xin ông! Người ta làm cán bộ nhà nước, đất cũng của nhà nước, làm gì cũng là chuyện của nhà nước, can có gì đến ông mà ông kiện với cáo? Mà ông kiện ông Phong vì tội gì nào? - Bà Oanh lên tiếng.

- Vì tội gì à? Tôi kiện lão ắt phải có chứng, có cứ. Lão cậy thế, cậy quyền, muốn lấy đất của dân không thèm bàn với dân lấy một tiếng, thế không vi phạm dân chủ là gì? Bà không nhớ ngày trước vào hợp tác xã, cán bộ phải đi từng nhà bàn bạc, thống nhất đấy thôi. Lúc vào hợp tác xã, nhà mình

có ba mẫu hai ruộng chỗ cánh đồng mỡ đấy, đem gộp cả vào làm hợp tác, có sao đâu?

- Chuyện ngày xưa khác, bây giờ khác! Thế người ta chẳng hợp làng, hợp đi hợp lại mấy lần mà ông có đi cho đâu! Lại còn đòi kiện người ta không bàn với dân! - Bà Oanh không đồng ý.

- Đấy chỉ là hợp thống nhất phương án đền bù. Bà đừng tưởng tôi không đi hợp mà tôi không nắm được tình hình đâu nhé!

Đến đây chị Bính nói chen vào:

- Con thấy đài của xã phổ biến ra rả suốt mấy tháng về chuyện làm công nghiệp, con cũng không hiểu ra làm sao?

- Thì xã người ta chỉ cần làm thế, ai không hiểu thì thôi, chứ còn làm thế nào nữa? - Anh Nghìn vừa thủng thảng nói vừa véo thuốc lào cho vào nỏ điếu.

Ông Ngàn thấy tức quá! Lúc nghe đài nói, chẳng ai thèm để ý. Cũng có người biết, nhưng biết chỉ để đấy mà tranh luận bông phèng cho ngon tiệc trà với nhau, còn đại đa số không quan tâm, thành ra bình luận của đài là cho người xã khác nghe. Chỉ đến tiết mục văn nghệ ca ngợi quê hương tươi đẹp là thu hút được mọi người, họ cùng nhau, cùng

Bão đất

Tiểu thuyết LÊ THANH KỶ

đài hò hát. Tới khi mất ruộng đến nơi mới quay ra thắc mắc. Người thì háo hức chờ ngày đến đo ruộng, người thì ồm ờ: “Ôi dào, ruộng của hợp tác thì hợp tác lấy, ruộng của mình đâu mà giữ!”. Còn số ít người, trong đó có ông Ngàn, là cẩn thận lo trước, tính sau, kín kẽ mọi bề nhưng xem ra ngày càng yếu thế. Họ bỏ công bỏ việc cấp nón lên uỷ ban trình bày phân bua. Rồi sự thế càng ngày càng tồi tệ...

Ông Ngàn cả ngày cứ bồn chồn lo lắng, trong lòng hết sức nặng nề và rồi ông chợt loé lên ý định đi kiện ông Phong. Nhưng nghĩ đến gia đình, ông chợt thấy ngậm ngùi. Hai cô con gái đứng về phía nhà chồng là lẽ đương nhiên. Hai anh con rể vốn nể bố vợ, mới đầu cũng đứng về phía ông, sau dần không chịu nổi sức ép đành phải “mạn phép” ông, ký nhận vào bản danh sách đền bù. Còn anh cả Nghìn thì khởi phải nói, ngay từ đầu anh đã nhiệt tình ủng hộ chương trình “hiện đại hoá nông thôn”. Sang năm anh được tuổi làm nhà, đang không biết trông cậy vào đâu thì may thay anh sắp có một khoản tiền đền bù lớn, dù anh cố nén sự hồi hộp thì sự vui mừng vẫn cứ “hớ” ra.

Từ ngày lấy vợ, anh mơ ước có một căn nhà mái bằng. Giờ cơ hội đến, không thể bỏ qua. Với